

24,8). Tím se chtělo říci, že prostřednictvím krve oběti je uzavřena smlouva, na jejímž základě bude lid konat pro Hospodina to, co mu on přikazuje "těmito slovy", a Hospodin bude pro lid konat to, co mu slibuje "těmito slovy".

Stará smlouva, uzavřená Mojžíšem, byla počátečním uskutečňováním Božího záměru, jehož cílem je přivést lidi k životu ve společenství s Bohem a k účasti na jeho dobrech. Iniciativa zde vychází od Hospodina a lidé jsou pozváni, aby tento Boží záměr přijali za svůj a sjednotili ve všem svou vůli s vůlí Boží. Účast na božských dobrech je Hospodinovým darem, avšak darem nutně spojeným s vírou, která uznává Boží plán a je mu oddána, a s láskou, jež usiluje milovat Boha nade všechno.

Nevěrnost lidu v zachovávaní smlouvy znemožnila naplnit příslib těchto božských dober. V jistém smyslu byla tedy tato smlouva zprerhána. Avšak podle Božího záměru, vyjadřovaného proroky, byla předzvěstí nové smlouvy: prozatímní smlouvou, zcela zaměřenou k nové a definitivní smlouvě mesiášské doby (srv. Jer 31,31ss.).

Tato nová a definitivní smlouva se pak počíná uskutečňovat, když Pán Ježíš pronáší nad kalichem slova o nové smlouvě ve své krvi. Ona zakládá nový vztah Boha k lidem: nové sdílení jeho dober, nové společenství života s ním, které má jednou vyvrcholit v blaženém patření na jeho tvář. Toto společenství života je také setkání dvou vůlí: blahovolné vůle Boží a věřící, vděčné a účinné vůle člověka, povoláného k uzavření smlouvy.

Proč však Pán Ježíš mluví o smlouvě ve své krvi? Jaký je vztah smlouvy k Ježíšově krvi, prolité "za mnohé"? Tento vztah je nejprve daný skutečností, že smlouva předpokládá odpuštění hříchů a toto odpuštění vyžaduje krvavou oběť. "Jestliže už samo pokropení krví kozlů, býků a popel z jalovic posvěcuje ty, kteří jsou nečistí, k čistotě těla, čím spíše krev Krista, který skrze věčného Ducha sám sebe přinesl Bohu jako oběť bez poskvrny, očistí naše svědomí od mrtvých skutků, abychom mohli sloužit Bohu živému" (Žid 9,13-14; srv. též 9,15-22).

Vztah smlouvy ke Kristově krvi je dále dán tím, že tato krev vyjadřuje Kristovo totální darování svého života za život světa. A právě tento "život", který vychází z Kristovy smrti, je společenstvím života s Bohem, které se uskutečňuje ve smlouvě.

V této souvislosti někteří namítají, že to, že Ježíš dává apoštolům pít svou krev, je velmi překvapivé, protože předtím nikdy nedocházelo k pití krve obětovaných zvířat, nýbrž to naopak bylo vždy chápáno jako hrubé porušení zákona. Proč tedy Ježíš činí toto gesto? Je to možná proto, že tím chce vyjádřit novost své smlouvy v protikladu ke smlouvě staré. Stará smlouva byla sice předobrazem nové smlouvy, takže se s ní v mnohém shoduje, ale právě proto, že je pouze předobrazem, se zároveň v jiných rysech s novou smlouvou radikálně rozchází.

4. «JEZTE A PIJTE»

Výzva k jezení a pití přímo předchází obětování těla a krve Ježíše Krista pod způsoby chleba a vína a toto obětování je pak skutečně hned následováno tím, že apoštolové jedí rozlámaný chléb a pijí z kalicha. Tento prvek hostiny dává Kristovým činům a slovům při Poslední večeři další význam: jsou tedy nejenom účinným prorockým znamením, které zpřítomňuje jeho vykupitelskou oběť, ale také zároveň posvátným pokrmem, posvátnou hostinou.

Tento význam Eucharistie jako posvátné hostiny může být chápán ve třech následujících stupních:

1) Ve svém prvním a nejprostějším stupni je nabídnutí chleba a vína s příslušnými slovy pozvání k jejich požívání vyjádřením bratrské hostiny, které sám Ježíš předsedá. Když židé počínali slavnostní hostinu, každý z jejich účastníků jedl nejprve kousek chleba, nad nímž hlava rodiny či významný host pronesl požehnání. Tento úkon byl židy považován za ustavující pro společenství kolem slavnostního stolu a za znamení harmonické jednoty všech stolovníků. Jestliže tedy Poslední večeře byla slavnostní hostinou za Ježíšova předsednictví, pak apoštolové pochopili, že Pán lámáním chleba